

V Bruseli 14. 12. 2022
SWD(2022) 409 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument

**k oznámeniu Komisie – Usmernenia k preskúmaniu štátnej pomoci pre odvetvie
rybolovu a akvakultúry**

**k nariadeniu Komisie (EÚ) .../... z XXX o vyhlásení určitých kategórií pomoci
poskytovanej podnikom pôsobiacim vo výrobe, spracovaní a odbyte produktov rybolovu
a akvakultúry za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 Zmluvy o
fungovaní Európskej únie**

a

**k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 717/2014 z 27. júna 2014 o uplatňovaní článkov 107 a 108
Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v sektore rybolovu a
akvakultúry**

{C(2022) 9139 final} - {SEC(2022) 441 final} - {SWD(2022) 408 final}

Súhrnný prehľad
Posúdenie vplyvu revízie pravidiel štátnej pomoci pre odvetvie rybolovu a akvakultúry
A. Potreba konať
V čom spočíva problém a prečo ide o problém na úrovni EÚ?
<p>Pri revízii pravidiel štátnej pomoci pre odvetvie rybolovu a akvakultúry (pozostávajúcich z odvetvového nariadenia o skupinovej výnimke známeho ako „FIBER“, usmernení na preskúmanie štátnej pomoci v odvetví rybolovu a akvakultúry a verejnej pomoci poskytovanej podľa nariadenia o pomoci <i>de minimis</i> v odvetví rybolovu a akvakultúry) boli zistené tieto problémy: i) zbytočná administratívna záťaž, pokiaľ ide o opatrenia, pri ktorých Komisia získala dostatočné skúsenosti; ii) individuálny strop pre pomoc <i>de minimis</i> a príslušný limit pre členský štát už nie sú prispôbosené vývoju na trhu a inflácii a v spracovateľskom priemysle a odbyte dochádza k rôznemu zaobchádzaniu; iii) nesúlad s Európskym námorným, rybolovným a akvakultúrnym fondom (ENRAF) a iv) nedostatočná transparentnosť pri kontrole štátnej pomoci. Zainteresovanými stranami, ktorých sa revízia týka najviac, sú orgány poskytujúce pomoc v členských štátoch a podniky pôsobiace v odvetví rybolovu a akvakultúry v celej EÚ (nepriamo, ako oprávnení alebo skutoční príjemcovia).</p>
Čo by sa malo dosiahnuť?
<p>Všeobecným cieľom je zaviesť pravidlá štátnej pomoci pre odvetvie rybolovu a akvakultúry, ktoré môžu prispieť k dosiahnutiu cieľov SRP a Zelenej dohody, a zároveň optimalizovať rámec s cieľom dosiahnuť ďalšie zefektívnenie medzi konkurenčnými podnikmi v členských štátoch, a to spôsobom, ktorý nenarúša hospodársku súťaž. Revíziou sa preto budú sledovať štyri konkrétne ciele: i) zabezpečiť administratívne zjednodušenie; ii) prispôbiť rámec pomoci <i>de minimis</i> najnovšiemu vývoju na trhu; iii) zabezpečiť súlad pravidiel štátnej pomoci v odvetví rybolovu a akvakultúry s cieľmi ENRAF a SRP a iv) zvýšiť transparentnosť a trhovou disciplínu. V súvislosti s týmito cieľmi existujú operačné ciele a kritériá, na základe ktorých možno v budúcnosti zmerať úspech: i) nenarušenie hospodárskej súťaže; ii) administratívne zjednodušenie znížením záťaže.</p>
Aká je pridaná hodnota opatrení na úrovni EÚ (subsidiarita)?
Zásada subsidiarity sa neuplatňuje, keďže Komisia má v tejto oblasti výlučnú právomoc.
B. Riešenia
Aké sú rôzne možnosti na dosiahnutie týchto cieľov? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Ak nie, prečo?
<p>V posúdení vplyvu sa uvádza päť možností politiky (dostupné možnosti politiky riešia jednotlivé zistené problémy vzhľadom na ich povahu oddelene, pričom sa delia na tri oddiely týkajúce sa stropu pomoci <i>de minimis</i> a limitu pre členský štát, zosúladenia s ENRAF a zbytočných nákladov a prahových hodnôt pre uverejnenie): 1) zvýšiť individuálny strop pomoci <i>de minimis</i> a príslušný limit pre členský štát; 2) zvýšiť strop pomoci <i>de minimis</i> pre spracovanie a odbyt tak, aby odzrkadľoval strop platný v odvetví poľnohospodárstva; 3) zosúladiť rámec s ENRAF, ale prispôbiť ho kontrole štátnej pomoci; 4) zosúladiť rámec s ENRAF, prispôbiť ho kontrole štátnej pomoci a vykonať revíziu; 5) znížiť prahové hodnoty na zverejňovanie individuálnej pomoci. Uprednostňovanou možnosťou politiky je kombinácia možnosti 1 s možnosťou 4 a možnosťou 5 (keďže sa zaoberajú rôznymi problémami, môžu sa kombinovať a majú nezávislé vplyvy, ktoré sa dajú kumulovať).</p>

Aké sú názory jednotlivých zainteresovaných strán? Kto podporuje ktorú možnosť?
Orgány členských štátov, ktoré budú najviac zasiahnuté navrhovanými možnosťami politiky, vyjadrili obavy v súvislosti s dodatočnou administratívnou záťažou, ktorú možno očakávať od navrhovaného zníženia prahových hodnôt pre zverejňovanie (možnosť 5) a vypustenia pomoci na podporu mladých rybárov pri začatí podnikania z nariadenia FIBER (možnosť 4). Zároveň uvítali plánované rozšírenie rozsahu pôsobnosti nariadenia FIBER, ktoré sa predpokladá v možnosti 4, a zvýšenie limitu pre členský štát a individuálneho stropu pre pomoc <i>de minimis</i> (možnosť 1). Iné zainteresované strany (podniky a organizácie výrobcov pôsobiace v tomto odvetví) sa zasadzovali za zvýšenie individuálneho stropu a limitov pre členské štáty (možnosť 1), a dokonca za zvýšenie individuálneho stropu na rovnakú úroveň ako v prípade spracovania a odbytu poľnohospodárskych výrobkov (možnosť 2).
C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti
Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?
Uprednostňovanou možnosťou by sa limit pre členský štát a individuálny strop pomoci <i>de minimis</i> upravil podľa hospodárskeho vývoja (možnosť 1), zvýšila by sa transparentnosť kontroly štátnej pomoci (možnosť 5) a zosúladiť by sa rámec štátnej pomoci v danom odvetví s ENRAF, pričom by sa zároveň zvýšila efektívnosť (možnosť 4). Tým by sa zase zvýšila účinnosť pravidiel štátnej pomoci v odvetví rybolovu a akvakultúry. Uprednostňovaná možnosť by lepšie prispela k dosiahnutiu cieľov SRP a Zelenej dohody (vďaka zosúladeniu s ENRAF). Výsledkom by bolo značné zjednodušenie administratívy, a to najmä pre orgány členských štátov, ale aj pre Komisiu.
Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť (prípadne na hlavné možnosti, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?
Uprednostňovaná možnosť by viedla k vyšším administratívnym nákladom pre orgány členských štátov, a to jednak na splnenie nových požiadaviek na transparentnosť, ako aj v dôsledku povinnosti oznamovať opatrenia pomoci na podporu mladých rybárov pri začatí podnikania po jej vypustení z nariadenia FIBER. Tieto náklady by však mali byť výrazne kompenzované prínosmi, ktoré sa očakávajú od rozšírenia nariadenia FIBER o tri nové opatrenia, a zvýšením individuálneho stropu pomoci <i>de minimis</i> a príslušného limitu pre členský štát.
Aký je vplyv na MSP a konkurencieschopnosť?
Uprednostňovaná možnosť by mala na MSP pozitívny vplyv, konkrétne zavedením troch nových opatrení podľa nariadenia FIBER. Rýchlejšie postupy v oblasti štátnej pomoci znamenajú rýchlejší prístup k pomoci. Týka sa to najmä MSP, ktorých prístup k financovaniu je často obmedzený. MSP budú mať z plánovaného rozšírenia rozsahu pôsobnosti nariadenia FIBER väčší prospech než veľké podniky, keďže mnohé z opatrení zahrnutých do nariadenia FIBER sú obmedzené na MSP. MSP by mali prospech aj z rýchlejšej podpory prostredníctvom pomoci <i>de minimis</i> v rámci možnosti 1.
Proporcionalita?
Uprednostňované možnosti riešia zistené problémy účinným a primeraným spôsobom.
D. Nadväzné opatrenia
Kedy sa táto politika preskúma?

Nové nariadenie FIBER a nariadenie o pomoci *de minimis* by mali platiť do roku 2029, čo znamená, že hodnotenie nariadenia FIBER (ako aj usmernení) by sa uskutočnilo do konca roka 2028. Zvýšená transparentnosť v rámci uprednostňovanej možnosti 5 by mala mať pozitívny vplyv na kontrolu štátnej pomoci a mala by zlepšiť dostupnosť údajov na úrovni jednotlivých príjemcov. Zavedenie registra pomoci *de minimis* by malo viesť k rovnakým výsledkom. Útvary Komisie vykonávajú každoročné monitorovanie *ex post* na základe vzorky existujúcich schém pomoci. Komisia sa okrem toho snaží *ex post* vykonávať hodnotenia schém štátnej pomoci s vysokým rizikom možného narušenia hospodárskej súťaže. Ďalším dôležitým nástrojom je hodnotiaci tabuľka štátnej pomoci, ktorá poskytuje informácie o celkovej situácii v oblasti štátnej pomoci v každom členskom štáte. V budúcom hodnotení by sa okrem toho mal posúdiť úspech iniciatívy vo vzťahu k uvedeným operačným cieľom (minimalizácia rizika narušenia hospodárskej súťaže a zabezpečenie administratívneho zjednodušenia).

Súhrnné hodnotenie

A. Kontext a ciele

Kontrola štátnej pomoci je kľúčovým nástrojom politiky hospodárskej súťaže EÚ, ako je zakotvené v Zmluve o fungovaní Európskej únie. Jej cieľom je chrániť vnútorný trh predchádzaním nenáležitému narušeniu hospodárskej súťaže a obchodu. Zmluva vo všeobecnosti zakazuje štátnu pomoc, pokiaľ nie je opodstatnená z dôvodov hospodárskeho rozvoja alebo spoločného blaha. Európska komisia sleduje využívanie vnútroštátnej pomoci členskými štátmi a stanovuje pravidlá posudzovania jej zlučiteľnosti s riadnym fungovaním vnútorného trhu.

Osobitný rámec štátnej pomoci pre rybolov a akvakultúru obsahuje nariadenie o skupinovej výnimke pre rybolov (FIBER)¹, nariadenie o pomoci *de minimis*² a odvetvové usmernenia³. V tomto hodnotení sa posudzuje, ako tento rámec plnil svoje hlavné ciele:

- minimalizovať narušenie hospodárskej súťaže a obchodu v odvetví rybolovu a akvakultúry, a tým zabezpečiť predvídateľnosť a právnu istotu pre členské štáty a príjemcov štátnej pomoci,
- umožniť lepšie stanoviť priority v oblasti presadzovania štátnej pomoci a väčšie zjednodušenie,
- posilniť transparentnosť, účinné hodnotenie a kontrolu dodržiavania pravidiel štátnej pomoci na vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie a
- prispievať k plneniu cieľov SRP.

Dôvodom hodnotenia je skutočnosť, že 31. decembra 2022 uplynie platnosť nariadenia FIBER a nariadenia o pomoci *de minimis*. Samotné usmernenia neobsahujú doložku o ukončení platnosti. Keďže sa však navzájom dopĺňajú s nariadením FIBER a nariadením o pomoci *de minimis* a nadväzujú na Európsky námorný a rybársky fond (ENRF), je nutné ich upraviť vzhľadom na revíziu uvedených nariadení a prijatie nástupcu ENRF, Európskeho námorného a rybárskeho fondu (ENRAF) na roky 2021 – 2027.

¹ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1388/2014 zo 16. decembra 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci poskytovanej podnikom pôsobiacim vo výrobe, spracovaní a odbyte produktov rybolovu a akvakultúry za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 369, 24.12.2014, s. 37 – 63.).

² Nariadenie Komisie (EÚ) č. 717/2014 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v sektore rybolovu a akvakultúry (Ú. v. EÚ L 190, 28.6.2014, s. 45).

³ Oznámenie Komisie s názvom Usmernenia k preskúmaniu štátnej pomoci pre odvetvie rybolovu a akvakultúry (Ú. v. EÚ C 217, 2.7.2015, s. 1 – 15).

Hodnotením sa skúma, či súčasný rámec plní päť kritérií: účinnosť, efektívnosť, relevantnosť, koherentnosť a pridanú hodnotu EÚ. Späťne sa posudzuje, ako pravidlá fungujú a kde existuje priestor na zlepšenie.

V hodnotení sa zohľadňujú interné údaje, skúsenosti z praxe pri riešení jednotlivých vecí a výstupy z otvorenej verejnej konzultácie. Dopĺňa ho externá hodnotiacia štúdia.

Hlavné zistenia

V hodnotení sa dospelo k záveru, že rámec štátnej pomoci pre rybolov a akvakultúru celkovo fungoval dobre a dosiahol svoje ciele. Napriek tomu sa v ňom identifikujú aj niektoré slabé stránky a príležitosti na zlepšenie daného rámca.

Z analýzy vyplýva, že z hľadiska cieľov a priorít politiky EÚ sú ciele rámca aj naďalej vo veľkej miere **relevantné**. Z praxe pri riešení vecí vyplýva, že prínos k plneniu širších cieľov SRP je hmatateľný, čo potvrdzuje aj spätná väzba získaná vo fáze konzultácií. Hoci analýza prebehla pred pandémiou ochorenia COVID-19 a prijatím hlavných priorít, ako je Zelená dohoda, uznáva sa význam politiky hospodárskej súťaže pri podpore stratégie rastu EÚ.

Analýza takisto potvrdzuje, že ciele nástrojov sú relevantné v tom zmysle, že riešia zlyhania trhu. Konkrétne sa zdá, že pomoc *de minimis* v období hodnotenia bola používaná na riešenie zlyhania trhu alebo neschopnosti trhu poskytnúť podstatné zlepšenia. K rovnakému záveru sa dospelo aj pri pomoci poskytnutej na opatrenia podľa usmernení a nariadenia FIBER, ktoré nie sú súčasťou ENRF. Pokiaľ ide o opatrenia podľa usmernení a nariadenia FIBER, ktoré sú súčasťou ENRF, z analýzy vyplýva, že napriek zlepšeniam pretrvávajú zlyhania trhu, najmä pokiaľ ide o udržateľnosť a priaznivé podmienky na uľahčenie inovácie a rozvoja trhu v modrom hospodárstve.

Pokiaľ ide o **efektívnosť**, výsledky analýzy a dôkazy získané z údajov Komisie týkajúcich sa riešenia vecí a konzultácií naznačujú, že administratívna záťaž a náklady spojené s presadzovaním nástrojov štátnej pomoci sa z väčšej časti považujú za vhodné a odôvodnené. Existuje však niekoľko možností, ako administratívnu záťaž znížiť a dosiahnuť ďalšie zefektívnenie. Pokiaľ ide o transparentnosť, jasnosť a primeranosť, názory prevažujúcej väčšiny zainteresovaných strán boli pozitívne. To by sa mohlo ďalej zlepšiť monitorovaním vybraných prípadov *ex post*, a to aj v prípade pomoci *de minimis*. Okrem toho, keďže len približne 20 – 25 % celkovej štátnej pomoci vynaloženej v EÚ je transparentných, zdá sa, že požiadavky na zverejňovanie individuálnej pomoci úplne nezabezpečujú, aby sa príslušné informácie sprístupnili verejnosti.

Z vykonanej analýzy takisto vyplýva, že rámec štátnej pomoci v odvetví rybolovu a akvakultúry je **účinný**. Podrobnejšie právne nástroje umožnili transparentnejšie a efektívnejšie posudzovanie zlučiteľnosti jednak pri vybavovaní notifikovanej pomoci Komisiou, jednak pri používaní nariadenia FIBER členskými štátmi – kontrola štátnej pomoci sa stala predvídateľnejšou, čím sa zvýšila právna istota pre členské štáty a príjemcov pomoci. Pokiaľ ide o pomoc, na ktorú sa vzťahuje skupinová výnimka, súčasná koncepcia je komplexná a prispela k cieľom SRP tým, že posilňuje operačné programy ENRF členských štátov a umožňuje jednotný a koherentný prístup v celej EÚ. Skúsenosti s riešením vecí podporené analýzou v externej štúdii však poukazujú na možnosť rozšíriť rozsah pôsobnosti nariadenia FIBER a vyhnúť sa notifikáciám v prípadoch, keď Komisia získala dostatočné skúsenosti a nie je ohrozená hospodárska súťaž a obchod. Pokiaľ ide o pomoc *de minimis*, možno vo všeobecnosti povedať, že súčasná koncepcia dokáže rýchlo riešiť mimoriadne udalosti bez toho, aby došlo k narušeniu hospodárskej súťaže alebo narušeniu trhu, ale z výsledkov hodnotenia

vyplýva, že individuálny strop a limit pre členský štát, ktoré boli stanovené a naposledy posúdené v rokoch 2007 a 2013, nie sú pre všetky členské štáty primerané (na druhej strane zvýšenie individuálneho stropu sa nezdá vhodné vzhľadom na už existujúce vysoké riziko narušenia hospodárskej súťaže v niektorých členských štátoch EÚ). Ďalším bodom, ktorý treba zvážiť, je, že strop pre odvetvie spracovania a odbytu rýb je v súčasnosti zosúladený so stropom pre odvetvie prvovýroby rýb (30 000 EUR) a výrazne sa líši od stropu pre spracovanie a odbyt poľnohospodárskych výrobkov (200 000 EUR). To je však potrebné posudzovať opatrne vzhľadom na odlišnú štruktúru odvetvia a obavy o udržateľnosť. Z analýzy napokon vyplýva, že usmernenia sú vo všeobecnosti relevantné a primerané, s určitými výnimkami, ako napríklad absencia usmernení k schémam, ktorých cieľom je kompenzovať škody spôsobené chránenými druhmi zvierat.

Pravidlá v odvetví rybolovu a akvakultúry sú **koherentné** s ostatnými horizontálnymi nástrojmi štátnej pomoci, čo potvrdzuje interná prax a všetky relevantné zainteresované strany vo fáze konzultácií. Pokiaľ ide o **vonkajšiu súdržnosť**, nové priority Komisie na roky 2019 – 2024 (najmä Európska zelená dohoda) a iné nedávne udalosti ešte nemajú konečný a kvantifikovateľný vplyv na nástroje štátnej pomoci pre odvetvie rybolovu a akvakultúry a v tejto fáze možno vykonať len obmedzené posúdenie. Z výsledkov verejnej konzultácie však už vyplýva, že treba konať a zosúladiť rámec štátnej pomoci s politikami v oblasti životného prostredia (ktoré sú teraz zdôraznené potrebami Zelenej dohody). Hoci sa teraz vychádza z toho, že opatrenia štátnej pomoci prispievajú k cieľom Zelenej dohody, mali by byť „prispôsobené“ v tom zmysle, že rámec štátnej pomoci by mal byť v súlade so zmenami zavedenými do ENRAF.

V neposlednom rade štruktúra štátnej pomoci pre odvetvie rybolovu a akvakultúry skúmaná v tomto hodnotení má zrejmú **pridanú hodnotu EÚ**, keďže politika hospodárskej súťaže aj spoločná rybárska politika patria do výlučnej právomoci EÚ. Súčasný rámec preukazuje pridanú hodnotu EÚ tým, že zabezpečuje právnu istotu a dodržiavanie politických cieľov stanovených v nariadení o SRP a ENRF na obdobie 2014 – 2020.